

Fullt utstyrt. Lokalmedisinsk senter på Otta har et fullt utstyrt kontor for hørselstesting og oppfølging som bare benyttes én gang i måneden. Bak audioingeniør Arne Schiager, foran audiograf Øyvind Raen og i hørselsboksen leder Ingolv Toven i HLF Oppland.

Din Hørsel
5/2017

Mål: **FAST AUDIOGRAF** på Otta

Sykehuset Innlandet «vil desentralisere det som desentraliseres kan». Bedre hørselsomsorg der folk bor er en naturlig og prioritert oppgave. Otta kan bli først ut med fast ansatt audiograf.

Tekst og foto Tor Slette Johansen

HLF Oppland har i sin årsplan for 2017 prioritert bedre audiograf-tjeneste ved de lokalmedisinske sentrene på topp. Målet er å få en fast stilling for audiograf både på Otta og Fagernes. Det kan fort bli en realitet.

– Det er belastende, unødvendig og tungvint å måtte reise alle milene til

Gjøvik når vi har fullt utstyrte lokaler både på Otta og Fagernes. At denne muligheten bare benyttes én dag i måneden, er vanskelig å forstå. Spesielt for eldre, ofte bevegelseshemmede og yrkesaktive hørselshemmede er avstandene et stort problem. Dyrt for samfunnet er det også, sier leder Ingolv Toven i HLF Oppland.

EN DAGSTUR FOR KONTROLL

Fra både Skjåk og Lesja i Gudbrandsdalen er det rundt 250 km reisevei til Gjøvik, fra Vang i Vestre Slide i Valdres cirka 150 km. Det er med andre ord en dagstur for de fleste som skal til utredning eller oppfølging. For eldre med bevegelseshemmede er drosje tur-retur ofte eneste alternativ.

Ved Nord-Gudbrandsdal lokalmedisinske senter (NGLMS) er det to audiografer på besøk én dag i måneden, ved Valdres lokalmedisinske senter (VLMS) en audiograf én dag i måneden.

MER LOKALE TJENESTER

Sykehuset Innlandet presenterte tidligere i sommer sine planer for å videreutvikle det lokalmedisinske senteret på Otta i et

møte med Sel kommune. I et intervju med avisen Norddalen la direktør for prehospitaltjenester ved Sykehuset Innlandet, Geir Kristoffersen, frem planene for en bevisst satsing på desentraliserte tjenester.

– Styret i Sykehuset Innlandet har vedtatt at desentraliserte tjenester skal settes i fokus, og vi skal på sikt desentralisere det som desentraliseres kan, uttalte han til avisen.

PRIORITERER HØRSEL

Direktør Geir Kristoffersen er klar på at hørsel peker seg ut som et opplagt valg når det gjelder å desentralisere helsetjenester. Han vil ha faste stillinger der brukerne bor.

– Sykehuset Innlandets styre ga i sommer klare føringer på å desentralisere tjenester, og vi er allerede i gang med å utrede hvordan vi best kan legge til rette for et bedre tilbud til hørselshemmede i nord-Gudbrandsdalen. Vi har hatt vårt første møte med berørte på Otta, og i løpet av høsten skal vi ha en plan klar for hvordan

Det er belastende, unødvendig og tungvint å måtte reise alle milene til Gjøvik når vi har fullt utstyrte lokaler både på Otta og Fagernes.

vi skal tilby brukerne en bedre tjeneste.

Til våren vil et lignende opplegg være klart for Valdres, og deretter står Hadeland for tur.

FASTE STILLINGER

– Dette er en prioriteringssak for oss. Vi er fullt på det rene med at hørselshemmede i distriktene fortjener et bedre tilbud enn de har i dag, med de lange reisene til Gjøvik. For oss handler det om å gi brukerne et tilbud der de bor, og redusere ventetiden.

– Det er litt for tidlig å si hvordan vi skal ordne det i praksis. Et alternativ er å sende audiografer oftere ut fra Gjøvik. Men vårt mål er at vi får økonomiske rammer som kan gi faste audiografstillinger og nødvendig utstyr først på Otta, og senere på Fagernes. Vi kan ikke tvinge folk til å flytte, men kanskje er det noen audiografer eller studenter som vil «flytte hjem» og gjøre denne viktige jobben. Dette skal vi få på plass, sier Geir Kristoffersen.

GJØVIK KORTER NED

Hørselssentralen ved Gjøvik sykehus teller i dag seks audiografer og en audioingeniør. I denne utgaven av Din Hørsel roses nettopp Gjøvik for størst fremgang på Ventetidsbarometeret siden siste måling, med en nedgang på åtte uker til 16 ukers ventetid.

– Det er gledelig, og er nok mer realistisk enn tidligere tall vi har meldt inn til sykehusvalg.no, sier audioingeniør og konstituert leder av hørselssentralen, Arne Schiager.

BEHOVET ER TIL STEDE

Men de ansatte slår seg ikke til ro med det.

– Vi har spilt inn til ledelsen at det er behov for flere audiografer, noe som vil bedre kapasiteten både ved hørselssentralen og ikke minst ute i distriktene våre. Uten det vil vi vanskelig få ventetiden ned totalt sett i Oppland.

Plass på Fagernes. Også ved lokalmedisinsk senter på Fagernes er det ryddet plass for audiograf – også her én gang i måneden.

Da Din Hørsel var på besøk på Otta en mandag i slutten av august, hadde Schiager og audiograf Øyvind Raen 18 brukere på listen. Ofte er det flere. I snitt besøker de Otta ti ganger i året og har årlig 210-220 konsultasjoner. Den første audiografen var på plass på Otta for seks-syv år siden. I fjor startet man også opp på Fagernes. Allerede for 20 år siden var en audiograf sporadisk på besøk på Dombås, Lom og Skjåk.

Etter Schiagers syn er det behov for en fast stilling både her på Otta og på Fagernes, tatt i betraktning at våre konsultasjoner dreier seg om den aller viktigste hjelpen.

– Med fast tilstedeværelse ville vi for det første få bedre tid til oppfølging, samtalepartnere, hjelpe med praktiske ting, gjøre kontorarbeid og deltatt i lokalsamfunnet med informasjon og kunnskap. Ikke minst tror jeg flere hørselshemmede i norddalen ville tatt kontakt. I dag er det mange som dropper nødvendig oppfølging på grunn av den lange reiseveien til Gjøvik, sier Schiager. Praksis i dag er at alle henvisninger fra fastlege går til hørselssentralen på Gjøvik. Første gangs utredninger foretas på Gjøvik, og her prioriteres også hvem som skal følges opp videre på Gjøvik eller på Otta eller Fagernes.

BEDRE SAMFUNNSØKONOMI

– Alle med et sammensatt sykdomsbilde, for eksempel tinnitus eller balanseproblemer i tillegg til hørselsnedsettelse, behandles i dag ved ønh-avdelingen på Gjøvik. Ved de lokalmedisinske sentrene tar vi de «enklere» tilfellene, og vi prioriterer de eldre. Fordelingen blir vel aldri helt rettferdig, kanskje, og spesielt i Valdres har vi fått signaler om å prioritere yrkesaktive høyere.

– Jeg forstår det ønsket, for både all reisevirksomheten for eldre og fravær fra jobben har jo en samfunnsøkonomisk side som vel kan forsvare flere audiografer lokalt.

Schiager stiller også spørsmål ved om ikke kommunene selv bør ansette audiografer, i tråd med intensjonene i Kommunereformen om at mer av helseomsorgen skal overføres til kommunene.

– Det er jo ikke gitt at hørselssentralene i dag hverken har økonomi eller fysisk plass til flere audiografer. Med et godt samarbeid med de lokalmedisinske sentrene kan det bidra til en bedre hørselsomsorg og kortere ventetider der brukerne bor, sier Schiager.

SKJULT BEHOV

HLF Opplands leder Ingolv Toven ser positivt på signalene fra Sykehuset Innlandet om å desentralisere det som desentraliseres kan.

– Det er ingen tvil hos meg om at hørselsomsorgen er et av de områdene som med fordel kan desentraliseres. Vår erfaring er at vi har et skjult behov ved at mange ikke får den oppfølgingen de trenger. Vi plages her i Oppland, som i store deler av landet, med store avstander mellom bruker og behandler. Ikke bare går det utover oppfølgingen av de som allerede er utredet og har fått høreapparat, men jeg tror bestemt at mange kvier seg for i det hele tatt å gjøre noe med sitt hørselstap. Jeg er også overbevist om at dårlig tilgjengelighet er årsaken til at mange som har fått høreapparat legger dem i skuffen i frustrasjon over dagens tilbud. Alt dette er samfunnsmessig veldig kostbart, sier Ingolv Torven.

Ansvarlig redaktør/daglig leder Bjørn Brandt. Telefon 907 63 706. bjorn.brandt@norddalen.no

Helene Hovden
Redaksjonssjef
helene.hovden@norddalen.no
Telefon 918 53 098

Solrun S. Snilsberg
Journalist
solrun.snilsberg@norddalen.no
Telefon 974 66 388

Thomas Tangen
Journalist
thomas.tangen@norddalen.no
Telefon 414 15 531

Stein Roger Svelstad
Markedskonsulent
stein.roger@gd.no
Telefon 918 46 484

Ønsker et bedre tilbud

◆ Hørselshemmede mener tilbudet på Otta er mangelfullt.

Av Thomas Tangen

thomas.tangen@norddalen.no
Mobil 414 15 531

Styreleder Jan Skogen i Vågå Hørselslag opplyser at flere pasienter må reise til sykehuset på Gjøvik for å få nødvendig hjelp.

– Det er en belastning for pasientene og byr på utfordringer for flere, sier Skogen. Vågå Hørselslag mener det er forunderlig at Helse Sør Øst ikke tar affære. Skogen opplyser at i regionen inklusiv Nord-Fron er det nærmere 2.000 høreapparatbrukere.

– Behovet er stort, sier han.

Vil ha økt bemanning

Vågå Hørselslag har nå tatt opp saken med styret i Hørselshemmedes Landsforbund i Oppland. Det er nå enighet om at det skal sendes et felles skriv til Helse Sør Øst hvor man går inn for å ansette en audiograf ved Nord-Gudbrandsdal lokalmedisinske senter på Otta og én på Fagernes.

– Per i dag er audiograftilbudet på Otta avgrenset til én dag i måneden. Det er altfor lite. Det gjør at mange må reise til Gjøvik, sier Skogen. Ventetiden er ifølge Skogen 24 uker. Han opplyser at det tekniske utstyret som trengs står tilgjengelig på Otta, det er altså bemanningen det står på.

– Ønsker utvidet tilbud

Virksomhetsleder Rita Randen ved Nord-Gudbrandsdal lokalmedisinske senter opplyser at audiograftilbudet er ambulerende og at det er Helse Sør Øst

som dermed er ansvarlig for tilbudet.

– Det er et tilbud som spesialhelsetjenesten ambulerer hit. Dette er en sak som har vært oppe tidligere også. Vi ønsker selvfølgelig et utvidet tilbud, sier Randen.

– Ser behovet

Konstituert leder Arne Schiager ved Hørselsesentralen, på Gjøvik sier det har kommet signaler om at audiografene burde komme til Otta oftere.

– Vi ser at det er et behov for det, men vi har ikke kapasitet til å reise ut mer enn det vi gjør nå. Vi ser at det går utover virksomheten her, sier Schiager.

Han opplyser at audiografene behandler om lag 20 pasienter hver gang de er på Otta. Men ventelistene er lange,

– Det står til enhver tid 60 til 70 personer på venteliste, sier han. Hvorvidt Helse Øst kan øke bemanningen ved audiograftilbudet på Otta, kan ikke Schiager svare på.

– Det er det nok personer høyere oppe i systemet som må svare på, sier han. Otta har hatt ambulerende audiograftilbud i mer enn 20 år.

Vågå Hørselslag mener audiograftilbudet ved Nord-Gudbrandsdal lokalmedisinske senter på Otta er mangelfullt, og ønsker økt bemanning. Slik situasjonen er i dag, må flere pasienter reise til Gjøvik for å få nødvendig hjelp.

LEDER Viktig med en permanent og velfungerende løsning

Frivilligsentralen i Sel har de siste månedene vært preget av at de har vært på flyttefot. 1. oktober flyttet frivilligsentralen inn i midlertidige lokaler på kjøpesenteret Amfi Otta. Daglig leder for frivilligsentralen opplyser at leiekontrakten der går ut første mars.

Nå har frivilligsentralen fått nye midlertidige lokaler på Otta samfunnshus. Sel kommune mener det bør være realistisk å få på plass permanente lokaler i løpet

av første halvår 2017. Fram til dette er i orden vil frivilligsentralen være lokalisert i Otta samfunnshus sammen med «Hjerteterom».

Den daglige lederen har gitt uttrykk for bekymring knyttet til situasjonen. Ifølge den daglige lederen har flere grupper siste tida lagt sine aktiviteter utenom frivilligsentralen, fordi verken brukere eller frivillige har trivdes med de midlertidige lokalene. Flere opplever lokalene

som for åpne, og det hevdes at frivilligsentralen har mistet en del av lavterskeltilbudene.

Rådmannen i Sel sier det er viktig at de får på plass en permanent løsning, og at dette er høyt prioritert nå. Kommunen ser for seg å ha dette plass i løpet av første halvdel av 2017. Inntil da vil aktivitetene kunne foregå i midlertidige lokaler på samfunnshuset.

Frivilligsentralen og dens aktiviteter og tilbud involverer mange. Dette er tilbud som er svært viktige for gruppene det gjelder. Trygghet og stabilitet er viktige stikkord. Kommunen prioriterer nå arbeidet med frivilligsentral høyt. Det er viktig for snarest mulig å få på plass en permanent og velfungerende løsning for å kunne ivareta frivilligsentralens mange tilbud.

debatt@norddalen.no